TIESAS SPRIEDUMS (astotā palāta)

2008. gada 5. jūnijā [*]

Lieta C-534/06

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Corte suprema di cassazione* (Itālija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2006. gada 23. novembrī un kas Tiesā reģistrēts 2006. gada 27. decembrī, tiesvedībā

Industria Lavorazione Carni Ovine Srl

pret

Regione Lazio.

TIESA (astotā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs Dž. Arestis [*G. Arestis*], tiesneši J. Malenovskis [*J. Malenovský*] un T. fon Danvics [*T. von Danwitz*] (referents),

[*] Tiesvedības valoda — itāļu.

ģenerāladvokāts D. Ruiss-Harabo Kolomers [*D. Ruiz-Jarabo Colomer*],
sekretārs R. Grass [*R. Grass*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Industria Lavorazione Carni Ovine Srl* vārdā — Dž. Fontana [*G. Fontana*] un P. Galli [*P. Galli*], *avvocati*,

— Itālijas valdības vārdā — I. M. Bragulja [*I. M. Braguglia*], pārstāvis, kam palīdz Dž. Ajello [*G. Aiello*], *avvocato dello Stato*,

— Grieķijas valdības vārdā — I. Halkiass [*I. Chalkias*] un I. Puli [*I. Pouli*], pārstāvji,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — K. Katabriga [*C. Cattabriga*], pārstāve,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 1990. gada 29. marta Regulas (EEK) Nr. 866/90 attiecībā uz lauksaimniecības produktu pārstrādes un laišanas tirgū nosacījumu uzlabošanu (OV L 91, 1. lpp.) 13. pantu.

2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *Industria Lavorazione Carni Ovine Srl* (turpmāk tekstā — "*ILCO*") un *Regione Lazio* [Lacio reģions] par to, ka *Regione Lazio* ir atteicies izmaksāt *ILCO* piešķirto finanšu atbalstu.

Atbilstošās tiesību normas

3 Regulas Nr. 866/90 13. pantā ir paredzēts, ka "tiek izslēgtas investīcijas [..] no trešām valstīm ievesto produktu laišanai tirgū un pārstrādei".

4 Šīs regulas 17. panta, kura virsraksts ir "Atbalsta izmaksas procedūras", 2. punktā ir noteikts:

"1. punktā minētā iestāde vai starpnieka organizācija pārbauda attaisnojošos dokumentus par galasaņēmēju izdevumiem un nodrošina to pareizību, pirms tiek izmaksāts Kopienas atbalsts. [..]"

5 Padomes 1988. gada 19. decembra Regulas (EEK) Nr. 4253/88, ar ko paredz īstenošanas noteikumus Regulai (EEK) Nr. 2052/88 attiecībā uz struktūrfondu, struktūrfondu un Eiropas Investīciju bankas un citu pastāvošo finansēšanas instrumentu darbības koordināciju (OV L 374, 1. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Padomes 1993. gada 20. jūlija Regulu (EEK) Nr. 2082/93 (OV L 193, 20. lpp.), 24. pantā ir noteikts:

"Atbalsta samazināšana, apturēšana un atcelšana

1. Ja izrādās, ka darbības vai pasākuma izpilde ne daļēji, ne pilnībā nepamato piešķirto finanšu atbalstu, Komisija uzsāk šī gadījuma attiecīgu pārbaudi partnerības ietvaros [..]

2. [Pēc šī] pārskata Komisija var samazināt vai pārtraukt palīdzību attiecīgai darbībai vai pasākumam, ja pārskats apstiprina pārkāpuma vai būtisku pārmaiņu pastāvēšanu, kas ietekmē darbības īstenošanas apstākļus vai raksturu un kuru apstiprinājums nav Komisijai pieprasīts.

3. Jebkuru nepamatoti saņemtu un atlīdzināmu summu atmaksā Komisijai. [..]"

Strīds pamata lietā un prejudiciālais jautājums

6 *ILCO* tika piešķirts finansiālais atbalsts 50 % apjomā no attaisnojošajiem izdevumiem, pusi no kuriem bija jāizmaksā *Regione Lazio* un otra puse — Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fondam (ELVGF), lai divos posmos īstenotu aitu gaļas iegūšanas, pārstrādes un uzglabāšanas iekārtas Akvapendentes [*Acquapendente*] komūnas teritorijā.

7 Ar 1996. gada 17. oktobra protokolu *Regione Lazio* paredzēja vispirms izmaksāt to atbalsta atlikumu, kas vēl bija jāizmaksā *ILCO*.

8 Tomēr tajā pašā mēnesī pēc pārbaudes uz vietas reģionālās iestādes konstatēja, ka no trešām valstīm ievestā aitu gaļa tikusi iegūta līdzfinansētā iekārtā.

9 Tā kā *Regione Lazio* šī iemesla dēļ nolēma apturēt finanšu atbalsta pārpalikuma izmaksu, *ILCO* vērsās *Tribunale di Roma* (Romas Pirmās instances tiesa) ar prasību uzlikt pienākumu samaksāt ITL 1 617 575 382, kas tika apmierināta ar 1997. gada 5. jūnija rīkojumu.

10 No *ILCO* apsvērumiem izriet, ka 1997. gada 19. jūnijā Komisija noteica, ka termiņš to maksājumu izpildei, kuri bija jāsamaksā *ILCO*, izbeidzas 1997. gada 31. decembrī, un ka *Regione Lazio* informēja Komisiju ar tai adresētajām vēstulēm 1997. gada jūnijā, augustā un oktobrī, ka ierosinātās tiesvedības varētu ilgt ilgāk par šo datumu, un lūdza sniegt informāciju attiecībā uz procedūru, kas ir jāievēro.

11 1997. gada 1. oktobrī *Regione Lazio* apstrīdēja *Tribunale di Roma* 1997. gada 5. jūnija rīkojumu, kas bija noraidīts ar 1999. gada 26. marta spriedumu.

12 Tomēr *Corte d'appello di Roma* (Romas Apelācijas tiesa) ar 2002. gada 9. septembra spriedumu apelācijas tiesvedībā šo spriedumu atstāja spēkā.

13 Saskaņā ar Komisijas apsvērumiem no veiktajām pārbaudēm izriet, ka 7,4 % no to dzīvnieku skaita, kurus nokāva *ILCO* līdzfinansētā iekārtā 1997., 1998. un 2000. gadā, bija ar ārpuskopienas izcelsmi.

14 Turklāt *ILCO* un Komisijas apsvērumos ir atsauce uz to, ka 2002. gada 26. septembrī Komisija, lai nebūtu jāpieņem lēmums par samazināšanu, pamatojoties uz Regulas Nr. 4253/88, kurā grozījumi ir izdarīti ar Regulu Nr. 2082/93, 24. pantu, piedāvāja *Regione Lazio* samazināt pārpalikumu, kurš bija jāizmaksā *ILCO*, 11,47 % apmērā no kopējās atbalsta summas. Ar 2002. gada 18. oktobra lēmumu *Regione Lazio* piekrita šim priekšlikumam.

15 2003. gada 9. janvārī *ILCO* iesniedza kasācijas sūdzību par *Corte d'appello di Roma* 2002. gada 9. septembra spriedumu, it īpaši atsaucoties uz Regulas Nr. 866/90 13. panta pārkāpumu.

16 *Corte suprema di cassazione* (Kasācijas tiesa) *ILCO* uzskatīja, ka, tā kā šajā pantā ir noteikts tikai tas, ka Kopienu atbalstu nevar piešķirt, lai finansētu projektus, kuru mērķis ir pārstrādāt no trešām valstīm ievestos produktus, no tā neizriet, ka uzņēmējs, kurš ir saņēmis finansējumu un to ir izmantojis saskaņā ar Kopienu noteikumiem un kurš ir ievērojis līgumsaistības un sasniedzis attiecīgajā programmā paredzētos mērķus, nevar kaut arī no trešām valstīm ievestos dzīvniekus.

17 *Corte suprema di cassazione*, uzskatot, ka *ILCO* iesniegtā kasācijas sūdzība ir jānoraida, ja Regulas Nr. 866/90 13. pantā ir noteikts, ka līdzfinansētā iekārta ir domāta tikai un vienīgi Kopienas izcelsmes produktu pārstrādei, uzdeva Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai Regulas Nr. 866/90 [..] 13. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to tiek izslēgta finanšu atbalsta izmaksa gadījumā, ja notiek tādu produktu laišana tirgū vai pārstrāde, kuru izcelsme nav Kopienu teritorijā, lai arī īpašā programma, par kuru minētais finanšu atbalsts tika saņemts, ir bijusi ievērota tādējādi, ka Kopienu izcelsmes produkti ir laisti tirgū un/vai pārstrādāti paredzētajos daudzumos?"

Par prejudiciālo jautājumu

18 Vispirms ir jāprecizē, ka Tiesai *expressis verbis* ir lūgts interpretēt Regulas Nr. 866/90 13. pantu, nelūdzot interpretēt Regulas Nr. 4253/88 24. pantu, kas ir juridiskais pamats Komisijas eventuālajam lēmumam par finanšu atbalsta samazināšanu, apturēšanu vai atcelšanu.

19 Tā kā no iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka strīds pamata lietā ir par finanšu atbalstu, kurš pilnībā ir piešķirts *ILCO*, ir jānosaka, vai tādos apstākļos, kādi pastāv pamata lietā, Regulas Nr. 866/90 13. pants kompetentajai iestādei tās tiesiskajās attiecībās ar galasaņēmēju dod tiesības pilnībā atteikt tāda finanšu atbalsta izmaksu, kas ir piešķirts šim galasaņēmējam.

20 Savos apsvērumos *ILCO* un Komisija norāda, ka no trešām valstīm ievestās aitu gaļas laišana tirgū vai pārstrāde nevar izslēgt finanšu atbalsta saņemšanu visā pilnībā. Grieķijas valdība uzsver, ka atbalsta saņēmējs, ievērojot atsevišķus nosacījumus, var izmantot līdzfinansēto iekārtu arī no trešām valstīm ievestās aitu gaļas pārstrādei un laišanai tirgū.

21 Itālijas valdība atbalsta šauru Regulas Nr. 866/90 13. panta interpretāciju, ar kuru tiek izslēgts jebkāds Kopienu finanšu atbalsts gadījumā, ja ārpuskopienas izcelsmes produkti tiek laisti tirgū vai pārstrādāti iekārtā, par kuru ir saņemts šāds atbalsts. Šī argumenta atbalstam šī valdība uzskata, ka jebkurai atkāpei no šajā pantā uzliktajiem nosacījumiem Kopienu likumdevējs ir paredzējis tiešu noteikumu.

22 Minētajam argumentam tomēr nevar piekrist. Jānorāda, ka tādos apstākļos, kādi pastāv pamata lietā, jautājums nav par formālu atkāpi no minētajā pantā paredzētajiem nosacījumiem. Jautājums drīzāk ir par to, vai kompetentā iestāde var atteikt izmaksāt piešķirto atbalstu pilnā apmērā, ja *a posteriori* izrādās, ka ieguldījums, par kuru ir saņemts finanšu atbalsts, zināmā mērā ir ticis izmantots no trešām valstīm ievesto produktu laišanai tirgū vai pārstrādei. Šajā sakarā ir jāizvērtē no Regulas Nr. 866/90 13. panta un samērīguma principa izrietošās prasības.

23 Runājot par Regulas Nr. 866/90 13. panta interpretāciju, ir jānorāda, ka šajā noteikumā, kā tas izriet no tā teksta, finanšu atbalsta saņēmējam nav tieši paredzēts nekāds pienākums, bet tajā ir noteikti šāda atbalsta piešķiršanas nosacījumi.

24 Tomēr tas, ka Kopienu likumdevējs šajā 13. pantā ir paredzējis vienīgi aizliegumu finansēt investīcijas projektu, lai laistu tirgū un pārstrādātu no trešām valstīm ievestos produktus, loģiski nozīmē, ka saņēmējam subsidētā projekta īstenošanas posmā ir jāievēro Kopienu mērķis, kas ir pamatojis tā finansēšanu, kā to savos apsvērumos pareizi atzīst Grieķijas valdība. Ja finanšu atbalsta saņēmējs varētu brīvi izmantot līdzfinansētās iekārtas, lai laistu tirgū vai pārstrādātu produktus, kuri ir ievesti no teritorijas ārpus Kopienas, šī Regulas Nr. 866/90 13. pantā ietvertā noteikuma mērķis, proti, uzlabot Kopienas lauksaimniecības produktu laišanu tirgū un pārstrādi, nevarētu tikt īstenots.

25 Attiecībā uz jautājumu, vai tas, ka minētais saņēmējs nav ievērojis šādu pienākumu, kompetentajai iestādei dod tiesības atteikt izmaksāt finanšu atbalstu pilnā apmērā, ir jāatgādina, ka samērīguma princips, kas ir vispārīgais Kopienu tiesību princips, kurš vairākkārtīgi ir ticis apstiprināts Tiesas judikatūrā, it īpaši kopējās lauksaimniecības politikas jomā, ir jāievēro gan Kopienu likumdevējam, gan valsts likumdevējiem un tiesām, kuras piemēro Kopienu tiesības. Šis princips paredz, ka Kopienu iestāžu pieņemtie tiesību akti nepārsniedz to, kas ir atbilstošs un nepieciešams attiecīgajā tiesiskajā regulējumā leģitīmi paredzēto mērķu īstenošanai, ņemot vērā, ka gadījumā, ja iespējams izvēlēties starp vairākiem atbilstošiem pasākumiem, ir jāizvēlas mazāk ierobežojošais un ka radītās neērtības nav nesamērīgas salīdzinājumā ar sasniedzamajiem mērķiem (skat. 2008. gada 17. janvāra spriedumu apvienotajās lietās C-37/06 un C-58/06 *Viamex Agrar Handel* un *ZVK*, Krājums, I-69. lpp., 33. un 35. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

26 Šajā sakarā saskaņā ar pastāvīgo judikatūru ir jāpārbauda, vai attiecīgie noteikumi tādos apstākļos, kādi pastāv pamata lietā, ir jāuzskata par pamatpienākumiem,

kuru ievērošana ir ļoti svarīga atbilstošai Kopienu sistēmas funkcionēšanai un kuru pārkāpumu var sodīt ar to, ka pilnībā tiek zaudēts attiecīgais finanšu atbalsts, nepārkāpjot samērīguma principu, vai par sekundārajiem pienākumiem, kuru pārkāpumu nedrīkst sodīt ar tādu pašu bardzību kā pamatpienākuma neievērošanu (attiecībā uz jautājumu par garantijas naudas zaudēšanu pilnā apmērā skat. pēc analoģijas 1986. gada 27. novembra spriedumu lietā 21/85 *Maas*, *Recueil*, 3537. lpp., 15. punkts un tajā minētā judikatūra).

27 Jākonstatē, ka Regulas Nr. 866/90 13. pantā nav teikts nekas tāds, kas ļautu precizēt saņēmēja pienākuma apjomu, it īpaši attiecībā uz tā turpinātību laikā, ietekmi, kāda var būt atsevišķiem īpašajiem apstākļiem uz šo pienākumu, un īpašas programmas, kurā ir noteikti līdzfinansētās iekārtas izmantošanas mērķi, esamības sekām.

28 Šajā sakarā Grieķijas valdība, kā arī Komisija pareizi norāda, ka pastāv leģitīmi iemesli, kuri var spiest atbalsta saņēmēju vēlāk izmantot subsidētās iekārtas arī no trešām valstīm ievesto produktu laišanai tirgū vai pārstrādei. Tādos apstākļos, kādi pastāv pamata lietā, tas, ka govju sūkļveida encefalopātija radīja ievērojamu pieprasījumu pēc aitu gaļas, kā rezultātā samazinājās šī produkta pieejamība Kopienu tirgū, var tikt uzskatīts par šādu leģitīmu iemeslu, kā to norāda Komisija.

29 Turklāt jānorāda, ka to produktu daudzums, kuri tika ievesti no dalībvalstīm un kuri tika apstrādāti līdzfinansētajā iekārtā pamata lietā, atbilst daudzumam, kas ir paredzēts īpašajā programmā, kuras ietvaros tika piešķirts finanšu atbalsts, un ka tikai 7,4 % no kopējā nokauto dzīvnieku skaita šajā iekārtā bija ar ārpuskopienas izcelsmi.

30 Līdz ar to ir jāuzskata, ka, ņemot vērā pamata lietā esošos īpašos apstākļus, kuri ir atgādināti šī sprieduma 28. un 29. punktā, un tā kā Regulas Nr. 866/90 13. pantā nav precizēts tāda pienākuma apjoms, no kura izriet, ka finanšu atbalsta saņēmējs nedrīkst izmantot līdzfinansētās iekārtas no trešām valstīm ievesto produktu laišanai tirgū vai pārstrādei, tādā situācijā, kāda pastāv pamata lietā, nevar konstatēt, ka ir noticis pamatpienākuma pārkāpums, kas nozīmē attiecīgā finanšu atbalsta zaudēšanu pilnā apmērā. Šādu vērtējumu turklāt apstiprina starp *Regione Lazio* un Komisiju noslēgtā vienošanās samazināt attiecīgā atbalsta pārpalikumu 11,47 % apmērā no kopējās šī atbalsta summas, Komisijai nepieņemot lēmumu par minētā atbalsta samazināšanu vai pat atcelšanu.

31 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 866/90 13. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tādos apstākļos, kādi pastāv pamata lietā, netiek izslēgta finanšu atbalsta izmaksa gadījumā, kad tiek laisti tirgū vai pārstrādāti arī tādi produkti, kuru izcelsme ir ārpus Kopienu teritorijas, lai arī īpašā programma, par kuru minētais finanšu atbalsts tika saņemts, ir bijusi ievērota tiktāl, ciktāl Kopienas izcelsmes produkti ir laisti tirgū un/vai pārstrādāti paredzētajā daudzumā.

Par tiesāšanās izdevumiem

32 Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (astotā palāta) nosprież:

Padomes 1990. gada 29. marta Regulas (EEK) Nr. 866/90 attiecībā uz lauksaimniecības produktu pārstrādes un laišanas tirgū nosacījumu uzlabošanu 13. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tādos apstākļos, kādi pastāv pamata lietā, netiek izslēgta finanšu atbalsta izmaksa gadījumā, kad tiek laisti tirgū vai pārstrādāti arī tādi produkti, kuru izcelsme ir ārpus Kopienu teritorijas, lai arī īpašā programma, par kuru minētais finanšu atbalsts tika saņemts, ir bijusi ievērota tiktāl, ciktāl Kopienas izcelsmes produkti ir laisti tirgū un/vai pārstrādāti paredzētajā daudzumā.

[Paraksti]